

In de nadagen van september en de schaarse, warme momenten erop volgend, kunnen we ter bestrijding van eventuele droefgeestigheid onze herfsttuin een impuls geven met felle tinten. Hoe zachtzinnig of trendy we de rest van het bloei- en vliegseizoen ook met teer pastel in de weer mogen zijn, aan de natuurlijke verkleuring van de herfst ontlennen we een aanleiding om uit de band te springen, om vervolgens met ingetogen wintergroen de lange pauze te overbruggen.

Herfstasters

Herfstasters zijn verwant aan de Guldenroede, maar hebben niet allemaal zulke stevige stelen. Laat u ze zo aan het eind van het bloeiseizoen lekker over een uitgebloeide partij bloezen, of neem de kortstelige: de dwergaster (*Aster dumosus*) 'Prof. Kippenberg', fel paars en als een 40 cm hoog hegje toe te passen. In droge zomers reageren deze al even oppervlakkige wortelaars goed op mulch (houtsnippen, cacaodoppen); ze knoppen dan beter. Naast de in 'Uw tuin vol Vlinders' beschreven asters 'vlinderen' de volgende even goed: de

Van zomerjurk naar winterjas

tekst:
Liesbeth ten Hallers

Kleur in de herfsttuin met
Herfstasters en Afrikaantjes.
FOTO: LIESBETH TEH HALLERS

Gouden greep?

Met de Late guldenroede (*Solidago gigantea*) en de Canadese guldenroede (*S. canadensis*) nemen we al een voorschotje op de herfstkleur. Voor sommige lezers is dit een open deur, maar in veel tuinen stuit ik op onverholten minachting voor deze ruderales planten, die te vlot, wat ordinair dus, zouden groeien. Is het nu echt zo'n moeite om een teveel van deze oppervlakkige wortelaar uit de grond te trekken? Ik profiteer graag van de kwaliteiten: bescheiden verlangens, gulle gaven. Ook hier geldt dat knipwerk vóór

21 juni de bloeitijd oprekt. Behalve elegance in de vaas geven de gele pluimen op ooghoogte een geanimeerde drukte te zien van bijen en vlinders. In mijn tuin is *Solidago* al enige jaren favoriet bij een obscuur damesclubje: Sleetdoornpage genaamd.

Voorwaarde voor bloembezoek is een graad of twintig in de schaduw. Een adembemende show! De stengels blijven goed rechtop en verhouden later onder hun prettig pluizende mutsen: aankleding van het winterbeeld.

laatbloeiende *A. ericoides* 'Esther' (60 cm), grootbloemig, rose en *A. dumosus* 'Oktober-schneekupfel', wit-bleekblauw (35 cm), de vroeger bloeiende *A. novae-angliae* 'Herbstschnee' (130 cm) en de later bloeiende *A. novae-angliae* 'Rubinschatz' (120 cm), robijnrood. Op de ouderwetse Barr's Pink (150 cm) raken de kapellen nog niet uitgekoken. Hult u asters en Guldenroedes in een lagere beplanting als cache-misère rond het vroeg verdorrende blad? Om de drie jaar scheuren houdt asters gezond.

Winterjas

In een vlindertuin is wat wintergroen geen luxe. Met name Klimop en de gestekte struikvorm, de Bolklimop zijn hier onontbeerlijk. De voordelen: behalve beschutting voor de overwinterende vlinders (Citroentje, Dagpauwoog, Kleine vos en Gehakkelde aurelia) biedt een zonnig en luw geplaatste struik nectar in oktober, bessen voor vogels en -o dilemma- kerstarrangement, voedsel aan de rups van het Boomblauwtje en ogentroost in een kale wintertuin. Voor een juist beeld ook een dagboeknotitie, we schrijven oktober, daartegenover: "Al enige dagen plaagt mij een verontrustende walm bij de keukendeur. Deze leidt tenslotte verrassend genoeg naar de Klimop, die hoog op de schutting in volle bloei staat". Ik geef toe: een enkel minpuntje, maar pak in 't ergste geval de schaar en vermijd de aasgeur, die wonderschone zweefvliegen lokt en de vlinders niet afschrikt, op uw terras. Blijft over: een winterjas.

